

SYROVÝ STAROVĚK
BEZ PŘÍKRAS OŽIVÁ...

KOLOBOS

COLIN FALCONER

KOLOS

KOLOS

COLIN FALCONER

Přeložila Petra Andělová

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2015

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 2014 Colin Falconer

All rights reserved.

Z anglického originálu *Colossus*

(First published by Corvus, Great Britain, 2014)

přeložila © 2015 Petra Andělová

Redakce textu: Iva Klinderová

Jazyková korektura: Ludmila Böhmová

První elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7507-358-7

*Pro moji milovanou starou mámu. Bylo víc než jen
příznačné, že jsem dokončoval poslední stránky Kolosu
u její postele, zatímco prospala poslední týden ze svých
dvaadevadesáti let. Děkuji za veškerou tvoji lásku a podporu
po celý tvůj dlouhý a dobrý život. Ať už jsi teď kdekoli –
v nebi, jak si zasloužíš, nebo ve Fiddler's Green s ostatními
karbaníky a milovníky sherry – tahle kniha je pro tebe.*

RIP Doris Bowles 1920–2012

KAPITOLA 1

Babylon

„ZABIJ HO! Hned! Zabij toho netvora!“ Kolos přiměl všechny se rozprchnout. Vyrval kůl hluboko zaražený do země a těžký železný řetěz, který měl připevněný k zadní noze, za ním vlál jako květinová girlanda a narážel do všeho kolem. Zbořil menší stavení na konci ohrady, jež mu stálo v cestě. Tak dlouho do něho narážel hlavou a plecí, až povolilo. *Mahávata* ležel ochromený strachem opodál.

Někdo ho vyděsil. Ryčel vzteky.

Nabral chobotem dalšího *mahávata* a mával s ním jako s pírkem. Muž se vzápětí ocitl na zemi, kutálel se po hrbolaté půdě a s žuchnutím se zarazil o zeď z nepálených cihel. Kolos se zaměřil na dvoukólák se slámou, dupl na něj a zbyly za ním jen třísky. Velitel slonů přišel o nádherný turban i nabubřelost. Zachvátila ho panika a tvář mu pokryl prach a pot.

Zvažoval, kam zabodnout kopí, ale zabít dospělého slona není snadné. Je k tomu potřeba oddíl mužů a liják střel. Ani když slon na sobě nemá zbroj, je jen málo míst, kde ho lze zasáhnout a vážně zranit, natož ho zabít. Musel se nějak dostat pod běsnící zvíře, vyhnout se klům a nohám, aby ho mohl bodnout zespoda. Pokud by se mu to mělo podařit, musela by se slonova pozornost upírat jinam, a Kolos

rozhodně neměl v úmyslu ani na okamžik spustit studené a krví podlité oči z velitele slonů.

Ten blázen se ho pokusil oběhnout, ale kamkoli se hnul, Kolos se otočil jeho směrem. Teď už nebylo nejmenších pochyb, že právě velitel je cílem slonova běsnění. Gadžéndra tušil, že velitel opět zvíře ztýral *ankušou*. Kolikrát mu opakoval, aby to nedělal?

Kolos rozdupal několik stanů a převrátil další dvoukolák. Vypukla vřava. Ostatní sloni již také začínali projevovat známky podráždění, a pokud nikdo nic neudělá, přidají se ke Kolosovu běsnění. Gadžéndra neměl velitele rád a vůbec by mu nevadilo vidět ho rozmáčkého jako veš, ale pro dobro celého oddílu mu někdo musel pomoci.

A tak Gadžéndra nakráčel před Kolose.

Svět se zastavil. Najednou slyšel pouze dva zvuky: pulzování vlastní krve ve spáncích a křik svého strýce, aby šel zvířeti z cesty. A potom zaslechl cval koní na cestě a křik sokola nad sebou.

Nemohl jim dovolit Kolose zabít. Obrovské zvíře jen potřebovalo někoho, kdo by je zvládl, nic víc. Kdyby tak někdo vrazil *ankušu* do velitelova podbříšku, namísto aby jím ten náfuca týral slona, mohlo být všechno v pořádku.

Zůstal stát před majestátním sloním býkem. Kolos zaryčel, zvedl chobot a rozvlnil uši. Kly budily hrůzu. Jednou viděl muže s rozpáraným břichem, jehož jeden z těch klů skoro rozerval vedví. Pořád nedokázal zapomenout na nelidský řev, když se slon snažil zbavit těla toho nešťastníka.

Nemysli na kly, soustřed' se na to, co zvíře dělá. Kly jsou to poslední, co by ti v danou chvíli mělo dělat starost. Pokud bude chtít, může tě zašlápnout a zůstane po tobě jen červená kaše a rozmáčká skořápka, jako když se rozdrtil betelový ořech.

Kolos hrábl přední nohou, což bylo neklamné znamení, že se chystá zaútočit. Dal se do pohybu, chobot zakroucený nahoru. Země se chvěla. Velitel slonů zaječel a chtěl se dát na útěk, ale ve spěchu zakopl a padl obličejem do prachu.

Nesmíš ustoupit. Klekni na koleno, jak tě to učil Ravi. Nesmíš

dopustit, aby si všiml tvého strachu, i když ses hrůzou málem počural. Pamatuj, co tě učil. „Poklekni na koleno a ukaž k zemi.“

„*Hida, hida!*“ Lehni! Mělo to úžasný účinek. Sloní uši se zavlnily a chobot se narovnal. Zvíře potřáslu obrovskou hlavou, Gadžéndru zasáhla sprška písku a Kolos udělal několik kroků vzad.

Ohromující. Jen jednou v životě viděl slona, který se zastavil v půli útoku. Tehdy před ním stál Ravi.

„*Hida!*“

Kolos reagoval pomalu, ale poslechl a svalil se do písku.

Velitel se rozběhl pro oštěp. Gadžéndra pochopil, co má v úmyslu, a vrhl se na něho. Srazil ho k zemi a vyrazil mu dech. Oštěp odlétl kamsi dozadu. Kolos opět vstal, zvedl zbraň chobotem a odhodil ji přes masivní plece. Tentokrát neviděli, kam oštěp dopadl.

Nejspíš do Řecka.

Po předchozím sloním ryku a lidském křiku se rozhostilo přízračné ticho. Na Gadžéndrovu tvář padl stín a uslyšel cinknutí třmene. Uvědomil si, že u něho zastavil kůň s mužem v sedle. Jezdci se slunce opíralo do zad a Gadžéndra si musel zastínit oči dlaní, aby mu viděl do obličeje.

„Dobře odvedená práce,“ prohlásil neznámý, který seděl na mohutném bílém arabském hřebci. Velitel slonů se vyhrabal na nohy a téměř vzápětí znovu zabořil obličej do prachu, tentokrát o své vůli a bez dopomoci slona či člověka.

Jezdec pobídl koně vpřed a obrátil se na pobočníka. „Taky umím přimět Asiaty kleknout, ale tenhle přiměl rozzuřeného slona padnout na zem. Kdo z nás je mocnější, co myslíš?“

Jezdec sklouzl ze sedla, rozkročil se a rozhlížel se kolem. Gadžéndrovu konečně došlo, koho má před sebou. Zajíkl se a padl do prachu vedle svého velitele.

„S tím už se teď neobtěžuj,“ prohlásil Alexandr, chytil ho za tuniku a vytáhl ho zpátky na nohy.

Gadžéndra si s překvapením uvědomil, že veliký Alexandr je ve sku-

tečnosti menší než on. Podsaditý, plavovlasý, se širokými rameny a nohama zakřivenýma do O po životě stráveném v sedle. Ale i tak mu připadalo, že stojí vedle obra. Slýchal příběhy o svém nejvyšším veliteli dlouho před tím, než vstoupil do jeho vojska. Bylo to jako stát vedle slunce, tolik síly z Alexandra vyzařovalo.

Vládce dloubl špičkou nohy do velitele slonů. „Jak se jmenuješ?“ Pisklavý hlas nejvyššího velitele jitril nervy.

„Oxathres, můj pane,“ zajíkl se velitel, aniž by zvedl obličej z prachu.

„Když už jsi v tom, tak mu můžeš rovnou olízat boty,“ podotkl Alexandrův pobočník a rozchechtal se, když Oxathres udělal, co řekl. Zjevně se jednalo o nejnepříjemný žert.

„Jsi hlupák, Oxathre. Co seš?“

„Hlupák, můj pane.“

Alexandr vydechl a tvrdě nakopl velitele do žeber. Potom se obrátil ke Gadžéndrovi a zeptal se ho na jméno.

„Gadžéndra,“ zopakoval po mladíkovi. „Zní skoro stejně jako mé jméno. Gadžéndra Veliký!“ zadeklamoval a jeho pobočníci se rozesmáli. Nejspíš proto si je drží, pomyslel si Gadžéndra.

Alexandr znovu rýpl špičkou do ležícího velitele, jako kdyby před ním na cestě leželo něco divného. „Tys to tu měl na povel, mám pravdu? Jak k tomu došlo?“

Velitel zakňučel: „Prosím o prominutí, můj pane, ale to zvíře zešílelo. Musí být okamžitě zabito.“ Otřel si pot z čela a usmál se na svého nejvyššího velitele. Z úsměvu ovšem vyšel škleb. „To zvíře představuje hrozbu a nedá se pořádně vycvičit.“

Alexandr se začal smát. Zvrátil hlavu dozadu a řval smíchy. Dokonce i Oxathres se začal smát, i když nevěděl proč. A potom se k smíchu přidali i pobočníci na koních a dokonce i jedno ze zvířat si odfrklo. Alexandr nakročil a znovu tvrdě nakopl Oxathra do žeber. Působilo to děsivě, protože Alexandr se při tom ani na okamžik nepřestal smát.

„Kdo tě udělal velitelem těch zvířat?“ Kopanec. „Byl jsem to já?“ Kopanec. „Musím sám sebe obvinít z neschopnosti. Co mě to jen napadlo? Musel jsem být opilý!“ Kop. Kop. Kop.

Velitel slonů se dal do pláče. Nebyla to jeho chyba, vzlykal mezi údery do žeber. To zvíře je nezkrotné. Nikomu se nepodřídí. Odpusť, můj pane. Jsem nejměrnější z tvých vojáků. Následoval bych tě až na konec světa.

„Jen na konec světa?“ ušklíbl se Alexandr. „Jenomže tam už jsem byl. Potřebuji vytáhnout někam, kde to bude těžší a zajímavější.“

Naráz ztratil o velitele slonů zájem. Vypadalo to, že stejně jako dítě neudrží pozornost dlouho.

„Podívejme na něj,“ prohlásil, když nakráčel ke Kolosovi a s rukama v bok se postavil před něj. Gadžéndra pozorně sledoval velkého slona. Nespouštěl pohled z růžového prstu na konci chobotu, vnímal každé zachvění sloních víček. Jen žádné prudké pohyby, prosím, můj pane, křičel v duchu, nebo poletíš za oštěpem přes tu zeď.

„Jak se jmenuje?“

„Fatéh Gadža – Vítězný slon. Tví muži mu však dali jiné jméno, pane.“

„A jaké?“

„Kolos, můj pane.“

Alexandr se usmál. „Ano, Kolos. To k němu sedí.“

Gadžéndra popošel blíž, aby mohl zasáhnout, kdyby si Kolos špatně vyložil Alexandrovo chování. Slon najednou natáhl chobot a jemně se jím dotkl Gadžéndrovy hlavy a obličeje. Z hloubi hrudi se mu vydralo dunivé zamručení.

„Je to největší slon, jakého jsem kdy viděl. Ani v Gaugamélách jsem takového neviděl,“ pokračoval Alexandr. „Jaks ho zkontrol?“

„Mluvil jsem na něj.“

Alexandr obešel tu šedou horu svalů porostlou silnou kůží. Kolos měl po těle chomáče šedavých chlupů a ušní boltce o velikosti dospělého člověka. Alexandr založil ruce na prsou a zamračil se.

„Nechceš mi tím tvrdit, že to zvíře umí mluvit?“

„Neumí mluvit, ale rozumí.“

„A jakým jazykem s ním mluvíš?“

„Jazykem slonů, můj pane.“ Nedokázal by mu vysvětlit, že je to jazyk, jímž jeho strýc Ravi mluvíval jako dítě.

Alexandr na něj vrhl otrávený pohled. „A v čem je rozdíl?“
„Je vycvičený poslouchat určité příkazy a v jiném jazyce jim nerozumí.“

„Ten hlupák...“ hlavou pohrdavě kývl směrem k Oxathrovi, „to ví?“

„Pokoušel jsem se mu to říct, ale neposlouchal mě.“

„Ty jsi Ind? Nevypadáš jako Ind. Spíš jako Řek.“

„Má matka byla Peršanka.“

„A co měl tvůj otec s Peršany? Tedy kromě tebe?“

„Rádža mu ji dal. Jako dar za jeho udatnost v bitvě. Řekl, že je nejlepší *mahávat* v celém jeho vojsku. Jenomže potom se otec zranil a už nemohl dál sloužit jako voják. Stal se z něho rolník.“

„Syn hrdiny!“

„Ási ano.“

„Jinými slovy mi tvrdíš, že jsi jediný, kdo to zvíře dokáže zvládnout?“

„Zatím to tak bylo.“

„Takže pokud jsi jediný, kdo ví, jak ho zvládnout, proč k tomu tady došlo?“ Rozhlédl se po ohradě. Dva muži leželi bez hnutí, dvě stavení zůstala v troskách a tři dvoukoláky už se hodily jen na topení.

„Jsem přesvědčený, že velitel slonů na něj znovu použil bodec. Neznáš byt pohled na něj.“

„Kdes byl ty?“

„Vykládal jsem slámu.“

„Cožpak to není tvůj slon?“

„Nedal mi slona. Tvrdil, že jsem na to ještě moc mladý.“

Alexandr si povzdechl a teatrálně nadul tváře. Vrátil se k Oxathrovi, který stále ležel schoulený na zemi a držel se za naražená žebra. Dnes neměl dobrý den a to nejhorší teprve mělo přijít. Alexandr ho chytil za vlasy a druhou rukou mu zkroutil ucho. „Jsi beznadějný hlupák. Přiznej to. Dělej. Uleví se ti.“

„Jsem beznadějný hlupák,“ zajíkl se velitel slonů.

„Proč jsi beznadějný hlupák?“

„To nevím.“

„Jsi hlupák, protože neumíš využít, co máš.“ Přehmátl, chytil ho za

límeč a znovu ho srazil do prachu. A potom ho zase nakopl, ještě s větší silou než předtím. „Od této chvíle je ten mladík... zopakuj mi své jméno.“

„Gadžéndra, pane.“

„Gadžéndra je *mahávatem* toho zvířete. A nechci už žádné potíže.“ Pokynul pobočníkovi. „Dej tomu mladíkovi pět těch nových mincí, co jsem včera nechal razit.“

Dokonce i pobočníka to zaskočilo. „Tolik?“

„Udělej, co jsem řekl.“

Pobočník mu pokynul, aby šel k němu. Gadžéndrovi úžasem poklesla čelist. Tolik peněz by si nejspíš nevydělal ani za rok.

Alexandr se otočil a naposledy se zadíval na Kolose, který ještě stále klečel, funěl chobotem do prachu a vypadal krotký jako jehně. Alexandr zavrtěl hlavou.

Potom znovu věnoval pozornost Gadžéndrovi a znechuceně se ušklíbl.

„Jsi samý sloní sopl.“

Gadžéndra sklouzl pohledem k tunice. Opravdu byl samá slina a hlen od toho, jak mu Kolos dával najevo svou náklonnost.

„Známe se už dlouho. Má mě rád.“

„Nikdy bych si nemohl oblíbit zvíře, které by mi takhle projevovalo lásku,“ prohlásil Alexandr, nasedl a odjel, s pobočníky v závěsu.

Velitel slonů vstal. Ucho mu krvácelo. Pokusil se narovnat, ale naražená žebra mu to nedovolila. Klouzal pohledem z Gadžéndry na Kolose a zpátky. Výhruzně na mladíka namířil ukazovák.

„Už teď jsi mrtvý,“ vyrazil ze sebe a odbelhal se.

Gadžéndra se otočil ke svému slonovi. Zuřivost z něj vyprchala. Vlnil ušima a chobotem nasával vzduch. Jakmile Oxathres zmizel z dohledu, vypadal slon naprosto klidný.

„Koukni, cos provedl,“ vyčetl mu Gadžéndra. Zbavil slona *ankuši* a Kolos ho následoval přes ohradu jako beránek. Však oni to tam otroci uklidí.

KAPITOLA 2

MĚSÍC VÁHAL, vykukoval a opět se skrýval za temnými mraky. Noční vítr vířil spadlé listí a hnal je po cestě podél slonince.

Nemohl spát, nedokázal usnout po tom všem, co se uplynulého dne stalo. Nebyla to jen radost, ale i obava, jestli se Oxathres neplíží tmou, aby mu podřízl krk.

Vstal a zkontroloval, jestli je všechno, jak má být. Několik slonů už spalo, další podupávali ve tmě. Bosým chodidlem cítil, jak se jim potrava přemílá v žaludcích. Osamělý sloňák se dál plahočil.

Od devíti let se motal kolem slonů. Strýc Ravi mu dal za úkol, aby s nimi mluvil, drhnul jejich hrubou kůží a ošetřoval jim uši, krmil je melouny a vyprávěl jim, že jednoho dne vyrostou a budou stejně slavní a ctěni jako sám Ganěša.

Pochodně prskly. Přenesl se zpátky do doby, kdy mu bylo devět a poprvé přišel do rádžova ležení. Raviho dlaň mu spočívala na rameni a ostatní *mahávati* se na něj mračili. Ravi řekl: tohle je můj nový kydač hnoje. Nic víc. A najednou byl z dítěte, které volalo matku na pomoc, i když spadlo do vody, voják rádžova vojska.

Gadžéndra v pravé ruce třímal *ankušu*. Malý hák a tupá špička. Věděl, že někteří *mahávati* mají ostré bodce, ale Ravi ho učil, že dobrý vodič slonů to nepotřebuje.

„Slouží ti jen k tomu, abys ho navedl,“ říkal a poklepal Kolose po

přední noze. „Dobrý *mahávat* ovládá slona jen svým hlasem. Slon tě musí poslouchat, protože tě má rád, ne proto, že se tě bojí.“

Ze tmy se vynořil stín a hluk zesílil. Připomínalo to zemětřesení. Uslyšel zvuk zvonce, který měl Kolos zavěšený na krku. Každý slon měl svůj. Pokud má člověk pracovat se zvířaty o rozměrech sýpky, potřebuje pořád vědět, kde jsou. A zvláště tehle. Pokud by si dospělý muž stoupl na ramena jinému, možná by mu dosáhl na čelo. Ravi mu prošel pod břichem, aniž by musel sklonit hlavu.

Kolos si ho našel a chobotem mu ohledával hlavu a hrud'. Prst chobotu byl mokrý a chobot porostlý štěninami. Za chvíli byl zase samá sloní slina. Snažil se chobot odstrčit, i když mu to bylo příjemné. Mohl si vybrat: buď se půjde vykoupat do řeky a bude spát s *mahávaty*, nebo se vyspí se slony na slámě.

Nohou nahmatl meloun, odkulil ho, shýbl se pro něj a hodil ho do velké růžové tlamy. Jen se na něj podívejte, teď je hravý jako kotě. Ale ve špitálním stanu kvůli němu sténají dva muži.

„Co tě to dneska popadlo? Co sis myslel, že děláš? Musíš se naučit držet vášně na uzdě. Musíš být chytrý. Víím, že velitel je pes, víím, že tě týral bodlem, ale musíš se naučit počkat, až přijde tvoje chvíle. Musíš si na ni počkat a potom jim všechno vrátit, když to budou nejmíň čekat.“

Nahmatl jizvy, které slonovi zůstaly na kolenou a na kořeni chobotu od velitelova *ankuši*. To se nedělá. Špičku bodce je třeba vyzkoušet na bříšku vlastního ukazováku. Pokud prorazí kůži a vyteče krev, je bodec příliš ostrý. Velitel ten svůj nejspíš brousil denně.

Kolos se mezitím vypořádal s melounem a znovu začal Gadžéndru chobotem prohledávat. Vypadalo to láskyplně, ale mladík měl podezření, že slon chce jen nějaký další pamlssek. A potom mu slon kýchl do vlasů. Pokryla ho lepkavá směs melounové šťávy a šedivého hlenu.

Ravi a ostatní by nedovolili, aby se k nim v tomhle stavu přiblížil, a tak si našel volný kus slámy vedle Kolose a uvelebil se na ní. Každopádně tam bude ve větším bezpečí. Nikdo se mu nepokusí podříznout krk, když bude Kolos stát na stráží. A kromě toho většinou dával přednost pachu slonů před pachem lidí. S chobotnatci člověk aspoň ví, na čem je.

Kolos na něj dál dorážel chobotem a štouchal do něj, aby mu dal další meloun, ale nakonec to zvíře vzdalo a nechalo ho spát. Gadžéndra spal tvrdě. Neměl nejmenší obavu, že by na něj mohl Kolos ve tmě stoupnout. Dokonce ani ten největší slon člověku neublíží omylem.

Ale pokud se slon rozhodne ublížit, tak by se měl člověk mít na pozoru.

Následující den vzal Kolose k řece a pozoroval ho, jak si chobotem stříká vodu na záda a plece. Na břehu zůstal stát koš jablek. Kolos si jedno vybral a elegantně si je vložil do tlamy, jako když si dvořan vybírá kuličku vína. Houpal chobotem ze strany na stranu a Gadžéndrovi připadal šťastný.

Pořádné koupeli s drhnutím kůže se nic nevyrovná. Gadžéndra použil *ankušu*, aby mu seškrábal ze zad naschlé bláto. A celou dobu na slona mluvil. Byl natolik zaujatý prací, že si strýce Raviho všiml, až když stál skoro u něj.

Oslovoval ho strýče, ale nebylo mezi nimi žádné pokrevní pouto. Bylo mu devět let, když mu starý *mahávát* zachránil život a vzal ho k sobě. A od té doby se o něho staral. Naučil ho všechno, co o slonech potřeboval vědět.

Neměl tušení, jak je Ravi starý. Ravi sám to přesně nevěděl. Co ho znal, vypadal pořád stejně: šlachovitý, dohněda opálený a neústupný. Říkal, že pochází z jihu, ale odešel odtamtud tak dávno, že už si nedokázal vzpomenout, jak se to místo jmenovalo. Měl pouze jednu ruku. O levičku od lokte dolů přišel kdysi v jakési bitvě.

„Strýče! Neslyšel jsem tě.“

„Drahnou chvílí už tě pozoruji.“ Poškrábal se na hlavě a ztišil hlas. „Věříš mu?“

Všichni *mahávati* a dokonce i Ravi šeptali, když byl Kolos poblíž.

„Věřím mu víc než veliteli slonů. Tenhle je přinejmenším naprosto předvídatelný. Když ho bodneš, zabije tě. Když ho nebodneš, neudělá to. A chutnají mu jablka, cos mu přinesl.“

„Každý den toho spořádá víc než celý oddíl.“

Kolos se natáhl pro další jablko a několik jich z koše vyházel, než našel to, které se mu líbilo. Potom je uchopil chobotem a hodil Gadžéndrovi k nohám.

„Viděls to?“ upozornil ho Ravi. „Dal ti jablko.“

„Prostě ho jen hodil. Nic mi nedal.“

„Ne, Gadžo. Ty a on jste jedna duše. Ty jsi napůl slon a on je napůl člověk. Tady. Přinesl jsem ti něco na oslavu tvého povýšení. Teď jsi jedním z nás.“

Byl to *ankuša* s ratištěm z tvrdého dřeva o délce mužské paže, na jehož konci byl nasazený bodec s hákem zahnutým k ratišti. Kov zdobily stříbrné a měděné inleje a ratiště bylo vykládané stříbrnými sloňy. A také se na něm skvěly iniciály *mahávatů*, kteří jej používali před ním.

„Vždyť je to tvůj *ankuša*,“ udiveně vydechl Gadžéndra.

„Byl můj a teď je tvůj. Jednoho dne jej předáš dál, tak jako já dnes.“

„To nemohu přijmout.“

„Musíš ho přijmout, protože já už ho nechci. Nikdo nedokáže ovládat toho slona, jenom ty. Po právu sis ho zasloužil.“

Gadžéndra se překvapeně zasmál. Ukázal *ankušu* Kolosovi. „Hele, teď jsem tvůj nový *mahávat*,“ oznámil zvířeti. „Teď jsem tvůj pán.“

Kolos na něho upřel hlenem olepené oči a sáhl do koše pro další jablko. Gadžéndra pochopil, co si slon myslí: jestli jsi můj pán, tak proč mi holýma rukama oškrabuješ bláto ze zad?

Na břehu se objevil velitel. Držel se v uctivé vzdálenosti. Kolos si všiml *ankuši* po velitelově boku a jeho pohled ztvrdl.

Oxathres nemohl křičet, protože ho pořád bolela žebra. Proč jen se opět přibližuje ke Kolosovi s hákem? Velitelova hloupost ho znepokojila.

„Vezmi ho na *maidán*,“ zaskřehotal. „Máme cvičení.“

Trvá dlouho, než se sloni připraví, a to i bez válečného malování a ostrých nástavců na klech, které budou ve skutečné bitvě potřebovat. Nejprve zbroj: plátový kryt na chobot a na hlavu, a potom přehoz z velbloudí vlny, který se zvířeti dá na hřbet, než přijde na řadu těžká

dřevěná *hauda*, jež se připevní dvěma širokými popruhy ze spleteného konopí. Kolos to strpěl, ale nelíbilo se mu to; troubil a ošíval se.

Příprava je dlouhá a únavná a ten den to trvalo příliš dlouho. „Pospěšte si!“ houkl Gadžéndra na pomocníky. Dokonce i jemu samotnému zněl vlastní hlas stísněně. Pomocníci nebyli zvyklí, aby jim rozkazoval takový mladíček, a nijak se nesnažili.

Nebyla to Kolosova vina, že byl přistrojený až jako poslední. Ještě stále připevňovali *haudu*, zatímco ostatní už se řadili na *maidánu*.

Oxathres přecházel sem a tam a bušil *ankušou* do země. Zjevně jím chtěl někoho přetáhnout, lhostejno koho, ale nejradši by uhodil Gadžéndru a jeho slona. Obličej mu zrudl vztekem. Přesně to by chtěl. Přesně po tom toužil od okamžiku, kdy se ráno probudil s bolavými žebry.

„Proč ještě nejsi připravený? Všichni už jsou nastoupení ke cvičení.“

Co mu na to měl Gadžéndra odpovědět? Slon ho sice poslouchal, ale pomocníci se odmítali podrobit jeho autoritě. A teď trucovali po velitelově boku. „Už jsme skoro hotoví,“ opáčil.

„K čemu je dobré být ‚skoro hotov‘ v boji? Ještě nejsi připravený stát se *mahávatem*.“

„Podle Alexandra ano.“

Při zmínce o Alexandrovi se velitele zmocnilo vražedné šílenství. Začal ječet na muže, kteří upevňovali popruhy; ječel na Gadžéndru, ječel i na Kolose, kterého přetáhl *ankušou* přes zadní nohy.

Jako kdyby vyklepával koberec. Copak si neuvědomuje následky?

Kolos zaryčel, oči se mu podlily krví a vstal. Pomocníci se rozutekli. Přesně totéž se stalo posledně. Člověk by řekl, že se Oxathres poučí. Někdo může být hloupý a někdo může být pomstychtivý, ale jak může být někdo obojí současně, to Gadžéndra nechápal.

Řetěz končil u kovového kůlu zaraženého do země a měl Kolose zastavit. Zastavil ho, pokud zvíře nezačalo zuřit. Jenomže když se slon rozlítl, zapomněl, že je připoutaný, zapomněl na všechno. Zabral a kůl vylétl jako stanový kolík. Jednoho z chlapců udeřil do nohy. Zraněný se záupěním padl k zemi.

Gadžéndra skočil po Oxathrovi a pováil ho na zem. *Ankuša* se odkutálel. Gadžéndra vyskočil a zahodil ho co nejdál. Potom se otočil čelem ke slonovi.

„*Hida! Hida!*“

Kolos potrásl hlavou, napřímil uši a v očích se mu zrcadlil strach.

„*HIDA!*“

Oxathres se s námahou zvedl. „Napadls nadřízeného!“

„Zachránil jsem ti život.“

„Nechám tě zbičovat!“ zařval, ale Gadžéndra si to nemyslel. Nic takového se nestane, pokud se Alexandr dozví, co se stalo.

„Nesmíš ho bít. Tohohle ne. Musíš na něj jen mluvit.“

„Nedá se ovládat.“

„Já ho ovládat dokážu.“

Kolos se tyčil nad nimi, nehybný jako skála. Dokonce ani chobot se mu nepohnul. Je úplně jiný než jakýkoli slon, kterého jsem poznal. Dokud jsem tady, drží se zpátky. Slon, který zešílel, by nás rozdupal oba. A tenhle právě dělá něco, co by zdivočelé zvíře nikdy neudělalo.

On se rozmýšlí.

„Tenhle slon je hrozba.“ Oxathres zabloudil pohledem k háku ležícímu opodál.

Gadžéndra sledoval jeho pohled. „Jestli to zvedneš, tak nás oba zašlape do prachu *maidánu*. To chceš?“

Velitel váhal. Chlapec se zlomenou nohou stále stěnal. Všichni ostatní jen zírali, váhali, jestli se mají začít smát nebo utíkat. Velitel slonů byl ponížěn podruhé ve dvou dnech.

Oxathres zbrunátněl tak, že se zdálo, že se mu každou chvíli musí rozskočit hlava.

„Odved' to zvíře ze cvičiště,“ zavrčel a odešel.

Kolos stál za Gadžéndrou.

Mladík necítil žádné napětí. Měkký prst chobotu ho dloubl do zad a on ztratil rovnováhu. Ohlédl se za sebe na šedavou horu masa. Kolos nasál prach a frkl si ho na záda.

Opět byl klidný jako beránek.

★

Pomocníci dokončili upevňování *baudy*. Zraněného odnesli.

Gadžéndra vylezl slonovi na krk. „Jsme vyřízení oba, ty i já,“ sdělil Kolosovi. „Dobře to víš, vid’? Ten pes Oxathres nás oba zabije dřív nebo později.“

Kolos zvedl chobot a zatroubil. Všichni se rozutekli v obavě, že ho opět posedlo vražedné šílenství, ale zvíře se pokojně dalo do chůze. *Hauda* se mu na zádech házela ze strany na stranu. Jako by všemu rozuměl.

Důvod, proč nacvičovat bitvu, je prostý: aby si sloni zvykli na koně a koně na slony. Koně nesnášejí slony a je třeba několika měsíců trpělivého nácviku, než jsou ochotní se k chobotnatcům přiblížit.

A sloni si zase musejí zvyknout na hluk bitvy. Většina chobotnatců pocházela z Indie, od rádží z Taxily, a jen hrstka z nich prošla bitvou tak jako Kolos. Sloni jsou stejní jako lidé a mají různou povahu. Nejprve se někteří dají na útěk, ale jiní se hned po hlavě vrhnou do boje.

Pěchota se zformovala do šiků, s jízdními oddíly po boku. Byla to jedna z nejlepších jízd na světě. Nádherní koně, siváci, neklidně hrabali kopyty a frkali, jakmile se ocitli poblíž slonů. Cvičili s tlustokožci už měsíce, ale blízkost slonů je stále zneklidňovala.

Gadžéndra poznal velitele jízdy. Byl to Néarchos, pobočník, který přijel s Alexandrem ten den, kdy Kolose ovládlo vražedné šílenství. To on mu dal pět stříbrných mincí. Vypadal nádherně v červeném plášti, když žertoval před nastoupenou jízdou.

Navedl siváka k nim, podél nastoupených slonů. Hřebce řídil koleny, opratě volně držel v rukou. Zakřičel rozkazy, ale Gadžéndra ho pro kvílení větru a troubení slonů neslyšel. Oči měl plné písku a toužil jen po tom, aby mohl odtamtud co nejrychleji zmizet.

Jezdci se seřadili do dvojstupu. Pěchota si nasadila přilby, zvedla štíty a chopila se zbraní, připravená začít. Chobotnatci kolem něj vyčítali změnu, mávali ušima a troubili, vystrašení hlukem a pohybem. Jen Kolos stál bez hnutí.

Gadžéndra se v duchu ptal, jestli je to ve skutečné bitvě stejné. Říkalo se, že Indové umírají jako první. Zabij *mahávata* a zabiješ slona. Nehodlám umřít. Hodlám získat slávu.

Ukážu Alexandrovi, co sloni dokáží, to je mé poslání.

Néarchův vlajkonoš mávl praporkem, který se zatřepotal ve větru. Jízda se dala do cvalu. Dokonce i na Kolosově krku cítil, jak se pod kopyty chvěje zem. I pěchota vyrazila. Muži tloukli meči do štítů a dělali co možná největší hluk. A potom unisono zazněl válečný pokřik. Najednou se nedalo dýchat a zdálo se, že nezbyl žádný vzduch.

Jízda dorazila první. Zvířený prach zahalil tepající kopyta oblakem červenavého prachu. Patkami kopí dloubali a bodali slony do nohou a boků. Někteří koně utekli z formace, ale většina siváků se do útoku zapojila. Gadžéndra cítil, jak se Kolos ošívá. Kopl ho za ucho, aby ho přiměl jít dál. Střetnou se s nepřítelem čelně. Křikl na střelce v *haudě*, ať se drží. Ne že by měli na vybranou.

Někteří sloni se rozutekli a jízda je pronásledovala do řeky. Jeden z nich padl, rozdrtil pod sebou *mahávata* a *hauda* s lučištníky se rozletěla na kusy. Cvičení neznamená, že člověk nemůže zemřít.

Kolos zvedl chobot a zapleskal ušima. Byl to válečný slon. Postavil se pěchotě. Jenomže vojáci si s ním nechtěli zahrávat, a to ani cvičně. Viděli ho na *maidánu*. Věděli, co dokáže.

Střelci napínali luky bez šípů. Jeden z nich na něj zamával, aby mu dal na srozuměnou, že kdyby to byla skutečná bitva, už by mu z krku trčel šíp. Ohlédl se na muže v *haudě*. Ti budou k ničemu, pokud bude Kolos v plném běhu. Dokázali se jen držet a nevypadnout.

Gadžéndra nic neviděl. Prach zvířený koňmi a slony zahalil všechno kolem něj. Nějaký jezdec přímo před nimi se snažil dostat se zpátky do sedla, jakmile se jeho kůň postavil. Kolos by muže i zvíře rozdupal, kdyby ho Gadžéndra nekopl za uši a nezastavil ho.

A potom se ozval buben, znamená, že cvičení skončilo. Srdce mu tlouklo jako o závod a celé tělo mu zmáčel pot. Netušil, kde je zbytek jeho slovního oddílu. Všechny plány cvičné bitvy vzaly v nastalém zmatku za své.

Takhle tedy vypadá skutečná bitva?

★

Zakřičel na chlapce s měchy vína. Když se prach usadil, uviděl, že zůstalo jen pět z dvaceti slonů. Ostatní utekli do řeky.

Néarchos projížděl mezi vojáky s kopím nad hlavou. Smluvený signál, že se obě strany mají stáhnout. Vojáci odhodili zbraně a polehali si na zem, aby si odpočinuli.

Gadžéndra navedl Kolose k řece, našel pomocníky s melouny a měchy. Kolos ho nechal sesednout a následoval ho do vody.

Objevil se Oxathres a opět hulákal. Co si myslí, že dělají? Néarchos je našťvaný. Kdyby to byla arabská nebo numidská jízda, kdo zaútočil, všichni už by byli mrtví.

Všichni budou stát tam na slunci, dokud se neobnoví pořádek.

Gadžéndra s Oxathrem si vyměnili pohledy. Velitel slonů by býval měl škodolibé potěšení, kdyby Kolos patřil k těm slonům, kteří utekli. Kolose však v danou chvíli nezajímal a slon si spokojeně stříkal vodu na boky a záda.

Troubení, koně ani bubny ho ani trochu neděsily. Gadžéndra se díval, jak se ostatní *mahávati* přetahují o měch s vínem, ale sám zůstal stát v řece s Kolosem. Poplácával ho po chobotu a říkal mu, jak by na něj máma byla hrdá. Kolos možná nerozuměl slovům, ale jejich smysl chápal, o tom Gadžéndra nepochyboval. Nabídl slonovi další meloun. Čekali, až začne další nácvik.

Sloní chobot a zbroj potřísnila melounová dužina. Za železnými pláty se mu zatřpytily oči. Jako by uměl číst myšlenky.

KAPITOLA 3

Kartágo 323 př. n. l.

„**M**USÍŠ DÍTĚ hodit dolů.“
Stála před obětní studní a mírně se komíhala. Dívala se stranou, ale neviděla. Před očima měla minulost, dobu, kdy dítě v její náruči bylo živé a teplé. Zavrávala. Stačilo by jedno lehké popostrčení a i ona by přepadla do tmy zapomnění.

Dítě bylo šedé a samá skvrna. Holčička. Zabalili ji, ale Mara odtáhla záhyby látky, aby se ještě naposledy mohla podívat dceři do tváře. Na studený obličejíček padaly slzy.

Mara se zhluboka nadechla a povzdechla si. Upravila tkané plátno kolem dětské tvářičky, aby dcerka neměla po smrti žádné překážky. Chtěla, aby na onom světě vypadala co nejlépe, upravená a opečovaná.

„Ne,“ zamumlala, ale zaznělo jí to v uších jako zakvílení. Kněžka pohlédla na jejího otce. Co mám dělat? ptala se tím pohledem. Nemůžeme tady stát věčně. Sotva znatelně pokrčil rameny, čímž říkal: Jsem voják, ne obětník. Tohle je tvá starost.

Objala Maru kolem ramen, aby jí dodala sílu a odvahu, ale Mara se ani nepohnula.

Dokud ji svírá v náruči, její dcerka ještě žije. Odtáhla záhyb, nahmatala dětskou ručičku a sevřela drobné prstíky. Jakmile zmizí, nezůstane nic. Pro danou chvíli stačí i to. Kdybych ji mohla držet navždy, nikdy

by neodešla. V tofetu zakvílel vítr. Bohyně je nejspíš stále netrpělivější. Každou chvíli se může vynořit, aby si dítě vzala.

Kněžka jí pokynula. „Vidíš, dítě, bohyně si ji teď žádá. Bude u ní v bezpečí. Je to dobrá a laskavá matka. Tam dole není žádné bolesti.“

Mara se dala do pohybu, jeden šouravý krok a další. Paže měla zaklesnuté v křeči a nedokázala je rozevřít. Jemně pohladila dětskou tvářičku. Představovala si, jak studená bude mít ňadra, až tu dítě nebude. Co je matka bez dítěte? Kdo bude sát mléko? Kdo bude naslouchat šeptem pobrukové písni?

„Musíš jít.“

Mara sklonila obličej k uzlíčku. Vůni dítěte už necítila. Jak vlastně dcerka voněla? Pokoušela se rozpomenout. Voněla mlékem a bývala tak teploučká. Roztrásla se. Kněžka jí pomohla udělat další krok.

Slyšela otce říkat: „Udělej to.“

Na jeho povel upustila dítě do studny. A potom vykřikla a padla na kolena. Její otec ji zachytil. Žal ji pohltil a celé hodiny naříkala, dokud neztratila hlas.

KAPITOLA 4

ALEXANDR PŘIKÁZAL, aby jeho stan hlídali sloni v plné válečné zbroji. Ve vojsku bylo na dvě stě slonů a střídali se přes den ve směnách, chránění před spalujícím žářem baldachýny. Nebylo to nutné. Hrstka tělesných strážců znalých své profese by možné vrahy odradila stejně. Gadžéndra měl ale podezření, že se Alexandr pohledem na slony a puchem, který kolem sebe šířili, snaží odradit i případné návštěvníky.

A právě tam Gadžéndra poprvé uviděl Zaharu.

Alexandr opustil velitelství, aby obětoval v Mardukově chrámu. A celý dvůr se tam vydal s ním. Měl kolem sebe víc patolízalů, než koho kdy znal. Nejspíš chodili za ním, aby odklízeli i jeho výkaly stejně jako pomocníci *mahávatů* po slonech.

Gadžéndra měl pocit, že už ho dobře zná, a napůl očekával přátelské zamávání. Alexandr vyrazil v plné královské nádheře. Slunce se třpytilo na jeho vycíděné obřadní zbroji tak, že si Gadžéndra musel zastínit oči.

Oděný ve zlatě, obklopený stříbrem. Seděl zpříma v sedle, bujarý, pyšný a usmívající se; Néarchos jel těsně za ním s Ptolemaiem a Perdikantem a ostatními, kteří patřili k jeho nejbližším. Říkalo se, že

kdyby Alexandr zemřel – což byla naprosto nepředstavitelná věc, pokud vzal člověk v úvahu, čeho všeho dosáhl –, jeden z nich by se stal jeho nástupcem. Tělesný strážce jel vedle něj, pštosí pera, železo a zvonění trmenů.

Alexandra doprovázel i jeho harém, většinu tvořily perské princezny a milostnice. Říkalo se, že ho to k ženám nijak netáhne a spíš než pro potěšení mu sloužily jako ukázka moci a síly, ale také jako úplatky. Rozdával ženy jako džbány: tady máš, je to laskavost, a teď jsi dlužný laskavost ty mně. Gadžéndra zaslechl, že Alexandr raději pije a bojuje, než se miluje, a pokud, tak že dává přednost chlapcům před dívkami stejně jako většina těchhle Makedonců. Přezdívali jim Pasáci.

Ženy halily závoje, aby je dílem chránily před sluncem a prachem a dílem před hladovými pohledy. Jenomže vítr uzmul jedné z nich šátek a Gadžéndra zahlédl nejkrásnější ženu, jakou kdy viděl. V tom okamžiku pochopil, co je to žárlivost.

Průvod ho minul, ale i tak ji provázel pohledem, dokud mu nezmižela v oblaku prachu, jež zvirčila kopyta koní zadního voje. Zavřel oči a vyvolal v paměti černé oči a smutnou tvář, svůj obraz dokonalosti.

„Viděls ji?“ zeptal se Raviho téhož dne, když si doprávali odpočinek a koupali Kolose a Rana Bághu v řece. Rana Bágha byl Raviho slon, menší než Kolos a jen s jedním klem. Pasákům to připadalo k popukání: *mahávat* s jednou rukou na slonovi s jedním klem.

„O kom to mluvíš?“

„Viděls tu dívku, co jela za Alexandrem? Umíš si vůbec takovou ženu představit?“

„Jakou ženu?“

„Tu s tmavýma očima.“

„To jsou Persanky. Všechny mají tmavé oči.“

„Viděls, jak se na mne podívala? Jednoho dne bude moje.“

Ravi zavrtěl hlavou a pocítil vůči mladíkovi lítost. „Jak jen tě mohlo něco takového napadnout? Vyvdává ženy z harému za své pobočníky. Nejsou k mání pro takové, jako jsi ty.“

„Proč se jich zbavuje?“

„Odměna za služby. Aby se mu Pasáci nevzbouřili.“

„Nevzbouřili?“

„Posloucháš vůbec někdy, co se kolem tebe říká? Sloni vědí líp než ty, co se kolem tebe děje.“

„Proč by se mělo vojsko proti Alexandrovi bouřit? Vždyť je to největší vojevůdce na světě.“

„Ne vojsko, jen Makedonci, ti, na které v boji spoléhá nejvíc. Mají už toho dost, Gadžo. Někteří už jsou dnes starci. Tažení trvá roky. Chtějí se vrátit domů.“

Gadžéndra tomu nerozuměl, ale ani nemohl, protože neměl žádný domov, kam by se mohl vrátit. Podle něj působili Makedonci na bitevním poli hrozivě, semknutí a neporazitelní, ale mimo bojiště mu připadali jako zoufalci. Když neměli s kým bojovat, tak tito zjizvení muži mlčky posedávali a z očí jim sršela nenávist ke komukoli, na koho jim padl zrak. Byli to muži z hor, vyrostli v horských údolích, o nichž mluvili, jako by to byly rádzovy rajské zahrady, i když Gadžéndrovi připadalo, že jim vlastně chybí jen povalování se v blátě a obcování s prasaty.

A také si neustále stěžovali, že je teď ve vojsku příliš mnoho cizáků.

Cizáků, jako jsem já, uvědomoval si Gadžéndra.

Podle nich by se Alexandrovi vedlo mnohem lépe bez těch cizáků, bez oněch silných hnědých mladíků, věčně hladových a toužících se prosadit, jen s těmi starými harcovníky.

„Alexandr chce táhnout na Kartágo.“

Gadžéndra se v duchu podívil, jak se to Ravi mohl tak rychle dozvědět. Nejspíš mu donášejí všechny mouchy, co lezou po zdech. „Jak to víš?“

Pokrčení ramen. „Všichni to vědí.“

„Myslel jsem, že potáhneme do Arábie.“

„Pasáci musejí být spokojení. Kartágo je kompromis. Slíbil jim, že se vrátí domů, ale cestou mu musejí pomoci dobýt Kartágo. A pak je na lodích pošle ze Sicílie domů. Tvrdí, že to bude snadné a přinese to bohatou kořist.“

„A je to pravda?“

„Podle mě ne, ale víš sám, jaký je. Nezastaví se, dokud nedorazí i na druhý konec světa, a až dojde i ten, začne vymýšlet, jak dobýt nebe.“

„Tak to chci jít s ním.“

„Buď opatrný na to, co si přeješ. Jakmile vyletíš příliš vysoko, bohové tě srazí zpátky dolů.“

Vydali se zpět ke sloním přístřeškům s Kolosem a Rana Bághou v závěsu. „Bohové mají rádi ty, kteří si věří. Jako Alexandr. Pokud věříš, že je něco možné, může se to stát. Když věříš, můžeš dostat cokoli.“

„Děsíš mě, Gadžo. Děsí mě, kým by ses mohl stát, když budeš dál vést takové řeči.“

„Vzpomínáš na Taxilu? Na toho střelce. Jak se jmenoval?“

„Móhindar. A nebyl to lukostřelec, ale jeden z velitelů jízdy.“

„Při přechodu řeky zachránil rádžovi život. A ten mu za odměnu dal nejkrásnější dívku ze svého harému.“

„A jaké štěstí mu to přineslo? O tři měsíce později ho do stehna zasáhl šíp a zemřel, křičící hrůzou z přízraků. Karma je karma. Nedá se změnit.“

„Svou karmu si budu utvářet sám, Ravi. Tak jedná skutečný muž.“

Ale co když ne? pomyslel si. Co když se zítra už neprobudíš nebo padneš v první další bitvě?

Inu, je lepší zemřít než žít ve strachu.

Cokoli je lepší než žít ve strachu.

Noc strávili na slámě. Gadžendra naslouchal spícím slonům a dumal nad tím, jaké to je spát vedle princezny. Představoval si, jak průsvitný šat sklouzává z holých ramen, dotek hedvábně jemné kůže, ženu vonící jasmínem a oleji.

A potom si představoval, jak cválá na běloušovi jako Néarchos, žene se vpřed rychle a odhodlaně, a nekymácí se na sloním krku. Snil o meči, blyštivé zbroji a červeném plášti; o nádheře a moci.

Velitel, lev.

Zíral na hvězdy a myslel na chlapce, jehož před deseti lety nechal za sebou. Banditi ho nechali naživu nejspíš proto, že jim to připadalo

záživnější než ho rovnou zabít. Jiné vysvětlení ho nenapadlo. Svě mladší já nijak nelitoval, cítil jen cosi jako hořkou netrpělivost.

Ryzí úzkost pociťoval, jen když si vzpomněl, jak jeho otec umíral, jak se trásl a bezmocně křičel na přízraky. Možná má Ravi pravdu a každý člověk má svou karmu, již nemůže nijak změnit. Tak to na světě chodí, člověk může dostat horečku, může se bez ochrany octnout v rukou banditů, může se oženit s princeznou nebo může spát na slámě. Štěstí, padající hvězdy.

Ale jak si člověk může připadat v bezpečí ve světě, kde nad vším vládnou bohové? A co Alexandr? Vládne světu a sám rozhoduje o svém štěstí. On sám se stal bohem. Je to jediný způsob, jak se zbavit strachu, jediný způsob, jak se přestat bát.

Stát se bohem.

Vzpomněl si, jak k němu matka vztáhla ruku, když umírala. Bandita, který ji znásilnil, ještě ležel mezi jejíma nohama, když do ní vrážel nůž. *Pomoz mi*, křičela na něj. *Pomoz mi*.

Překulil se na bok a snažil se usnout. Ve snech nechal ty, co to udělali, ukřižovat a díval se, jak pomalu na slunci černají a kousek po kousku umírají. Ve skutečnosti ale nejspíš ještě jsou někde tam venku a smějí se u dohasínajících táborových ohňů.

Hvězdy nad ním se mihotaly a jako diamantové střípky ukazovaly ke Kartágu, k chrámu bohyně Tanit a vojevůdcově dceři se smutným očima. On a ta žena čekali, až přijde Alexandr, sice nevěděli kdy, ale věděli, že přijde, protože jen bůh mohl zlomit kouzlo, které je všechny mělo ve své moci.

KAPITOLA 5

Kartágo

OHODINY, DNY A TÝDNY POZDĚJI se Mara posadila mezi polštáři v posteli. Hanno, její otec, stál ve dveřích s rukama v bok. Měl s sebou dva z nižších velitelů. Zavrtěl hlavou. „Jen se na sebe podívej.“

„Jdi pryč.“

Houkl, ať přijdou služebné. První, která přiběhla, vyťal políček. „Proč jste pro mě neposlali dřív? Co jste to za lidi?“

Mara si uvědomovala, jak hrozně musí vypadat. Poznala to z toho, jak se na ni díval. Však on vypadal také tak, když se vrátil z tažení nebo popravy.

Popadl jejího komorníka za ucho. „Podívej se na ni. Koupali jste ji? Krmili jste ji? Vypadá hůř než žebračka na ulici. Proč jste pro mne neposlali?“

„Zakázala nám to,“ bránil se stařec, což Hanno už neslyšel, protože ho kopancem vyhodil z místnosti.

„Je na čase, aby ses vrátila do života,“ prohlásil a trhnutím otevřel okenice. Ostré světlo ji nutilo mhouřit oči.

Potom poslal její služebnou pro vodu a otočil se zády, zatímco ji dívka omývala. Zkřížil ruce na prsou a štěkal rozkazy. *Uděláš to, uděláš ono.*

Nezáleží na tom, pomyslela si. Bylo by mi úplně jedno, i kdyby se tu teď zjevil bůh podsvětí a odtáhl mě s sebou. Už nemám sílu nic udělat.

Jak dlouho je v takovém stavu? zjišťoval od služebných.

Ani Mara sama nevěděla. Není to chyba té dívky, chtělo se jí říct. Kdykoli někdo přišel, hned jsem začala všem vyhrožovat a vyhnala je pryč. Po jedné ze služek jsem hodila nočník, a to byl plný.

Jediný rozdíl tkví v tom, že tebe se bojím víc než mě. Ani to není jejich vina, ale tvoje. Odjels do Lilybaea den poté, co jsem poslední kousek svého života dala Tanit. Jestli chceš na někoho křičet a někomu něco vyčítat, najdi si hlubokou tůň a podívej se na sebe. Kartágo ti leží na srdci víc než já.

V tom okamžiku si uvědomila, že nespravedlivě dává otcí za vinu svůj stav. Nemohl se vzepřít příkazu nadřízeného. Je sice velitel města a vojevůdce, ale to se v kterémkoli okamžiku může obrátit proti němu. I on balancuje na ostří meče stejně jako kterýkoli z nepřátel města.

Dívka ji zvedla z postele a pomohla jí do sedací koupele s ovoněnou vodou. Překvapilo ji, jak snadno ji zvedla a odnesla, i když to byla silná a robustní žena, ale takovou sílu přece mít nemohla. To už jsem tak vyhublá, že mě unese i žena? Položila dlaň na dívčino rameno. Najednou nemohla dýchat. Rozplakala se, zatímco jí služebná myla záda a snažila se ji utěšit. Nejradši by zabořila obličej do kyprého poprsí té dívky a nechala se chlácholit jako malé děcko.

Jakmile byla s mytím hotová, služebná ji zabalila do velké osušky a předala otcí. Ještě stále se na ni hněval a ani se na ni nepodíval. V hněvu a v napadání se mu jen málokdo mohl rovnat.

„Kam jdeme?“ zeptala se.

„Půjdeš se mnou a budeš žít u mne. Postarám se, abys měla vhodnou péči.“

„Proč mě nemůžeš nechat být?“

„Protože jsi má dcera. Nehodlám nečinně přihlížet, jak se sama ničíš.“

Na dvoře čekala nosítka i s nosiči.

„Je to zbytečné,“ prohlásil. „Jsi ještě mladá. Znovu se zamiluješ. Kdysi se za tebou muži otáčeli. A budou zas. Nedovolím ti vzdát se života.“

Takhle překonal matčinu smrt? Oprášil si ruce a narovnal tuniku, jen co vychladla? Vlastně ho nikdy neviděla truchlit.

Přes dvůr se k nim hnal komorník a provolával její jméno. V rukou třímal prsten a malou deku. Obojí si od něho s vděčností vzala.

„Co to je?“ vyptával se jí otec.

Neodpověděla, a tak se se stejnou otázkou obrátil na starce.

„Do té dečky balila děti, když byly malé. Prsten jí dal manžel, než odplul do Panormu s jejich synem.“

Otec jí dečku vyškubl z ruky a zahodil do písku. Prsten už si ale stačila navléknout. Přetahoval se s ní o něj a nakonec se mu jí ho podařilo z prstu stáhnout. Zhubla tak, že jí byl kroužek příliš velký. I ten zahodil. Rozvzlykala se.

„Nesmíš si pořád připomínat minulost. Nech ji být!“

Pohledem prosila komorníka, ale ten jen bezmocně pokrčil rameny a k ničemu se neměl. Myslel si, že její otec by ho s největší pravděpodobností na místě zabil, kdyby jí vyhověl. A nejspíš se nemýlil.

„Nemá smysl pořád jen truchlit. Jsou pryč a nikdy se nevrátí. Musíme žít a jít dál!“

Všiml si jedné ze služek, která hledala prsten v písku. „Co to děláš, děvče?“ houkl na ni zlostně.

„Bude ho chtít, pane.“

„Nech ho ležet. Nikdy ho nedostane zpátky. Všichni mě dobře poslouchajte. Vaše služby už dál nejsou potřeba. Zklamali jste mne a zklamali jste i ji. A teď běžte! Vypadněte odsud. Všichni!“

Zelená předměstí Megary se rozkládala za trojitými městskými hradbami a na míle daleko se táhly vinice a statky, ve kterých v černém stínu olivovníků postávaly kozy a červená voda zurčela ve stružkách mezi datlovými palmami.

Otec jí přinesl polévku a vlastnoručně ji nakrmil.

Zavřela oči, aby se na něj nemusela dívat.

Rozhodl se změnit její budoucnost; nový manžel, další děti. Stal se koštětem odhodlaným vymést smutek z jejího života. Znovu v něm

uklidit a předat jej náladovým a vrtošivým bohům. Poslouchala jeho řečnění a zatoužila mu přenechat alespoň kousek svého žalu, vlít ho do jeho duše a dívat se, jak ho stravuje zevnitř, jak sebou škube, jako by se mu najednou ruka ocitla v plameni. Bojovat s ním bylo nad její síly. Přikyvovala, jako by s jeho pohledem na život, osud a ztrátu souhlasila.

Srdce jí puklo a přikyvovat pro ni bylo snazší.

„Vypadáš lépe,“ prohlášoval, když ji krmil polévkou. A potom vstal, spokojený sám se sebou. Připadala si jako jeden z jeho vojáků: přišels o paži, nohu a o přirození, ale to nic, trocha odpočinku a trocha mé skvělé polévky všechno spraví a budeš zase jako rybička.

Položila si dlaň na ňadro. Mělo být nateklé mlékem, ale zdálo se jí seschlé jako ňadro stařeny.

„Nesmíš se vzdávat,“ zopakoval.

Ale už zapomněl dodat proč. Proč bych to jednoduše nemohla vzdát? Mé děti jsou pryč, můj muž je také pryč. Možná bych našla útěchu u své sestry, kdyby mi bohové nedali do vínku osamění a neztratila jsem i ji.

Kéž bych měla jeho neochvějné odhodlání a odvalu; po každé krvavé porážce znovu sešikuje vojsko, přeskupí své muže, vyrovná jejich řady a přijde s novou strategií. Život ho obléhá a má nad ním taktickou převahu, ale on i tak do poslední kapky krve bude vzdorovat a útočit na něj z boku.

Nejsem jako on. Zůstala bych ležet na bojišti a spolu s ostatními zraněnými a zmrzačenými bych čekala na ránu mečem z milosti.

Stál tam hrozivý, mohutný a bezmocný. Vlasy mu prokvetly stříbrem, znamená přeživších. Mezi vojevůdci Kartága byla takových jen hrstka. Na rozdíl od něj nezvládám taktický ústup. Spojila jsem všechny své síly s jediným mužem, který zmizel na dně moře. Šel ke dnu a s ním celé mé vojsko. Je pryč a spolu s ním i děti, které mi dal. Dobrý vojevůdce se nikdy nedostane do situace, aby se nemohl stáhnout a přeskupit síly.

„Zítřej ráno tě vezmu na procházku do zahrady,“ oznámil jí a hlas se mu při tom zlomil. Udivilo ji to.

Ten okamžik však rychle vyprchal. Narovnal se a usmál se na ni jako na vojáka jdoucího do bitvy. „Jistě, procházka v zahradě ti udělá dobře,“ zopakoval a rázným krokem opustil místnost dřív, než hradba padla, šiky se rozpadly a on se rozplakal.

Ze tmy za stříbřitým trávníkem zakřičel páv, cvrkot cikád byl ohlušující. Ležela na čistém lněném prostěradle v cizí posteli.

Služebnictvo jejího otce ji krmilo a umývalo, když nemohl. Pořád mu připadala příliš hubená. Dal jí poslat hudebníky, vodil ji na dlouhé procházky do zahrady, vždy jí připadal únavně veselý.

Slyšela ho lát sluhům. To jí nemůžete připravit něco chutnějšího než tohle? Ne abys za ní šla s tímhle utrápeným obličejem. Usmívej se, buď veselá. Napadalo ji, že ještě nevynadal ptákům venku, že mají zpívat hlasitěji. Hej, ty strome, to nemůžeš kvést líp?

Pořád měla prázdnou náruč. Myslela na vojáky, kteří přišli o nohy nebo ruce a žebrali na ulicích. Cítí se stejně jako já?

Služebnictvo si o ní šušalo. Zešílela, slyšela říkat komornou jedné ze služek. Přišla o manžela, o děti i o sestru během pár měsíců a to jí zakalilo rozum.

Všimla sis, jak je hubená? Špitala další. Vždyť je jako kostlivec. A jak je bledá. Kuchař říkal, že v sobě neudrží jídlo.

Říká se, že kdysi to bývala skutečná krasavice. Kéž by se už uzdravila nebo umřela, protože takhle dožene k šílenství i chudáka našeho pána. A stejně všechno odnese me my.

Trávníky kolem otcovy vily se táhly až k pobřežní zdi, kde tlusté kmeny palem připomínaly kypré ženy, které si vyšly nalokat se mořského vzduchu. Z postele pozorovala otroka, který prořezával cestmínu. Jeho černé údy se ve slunci leskly potem.

Rozhodla se, že sama sejde dolů a překvapí otce u snídaně. V jeho tváři se nejprve objevil údiv, který rychle vystřídalo potěšení. Myslel si, že už je jí mnohem lépe a že jeho vyčerpávající tažení proti žalu spěje k vítěznému konci. „Jen se podívejme. Mám dojem, žeš dokonce maličko přibrala.“

Posadila se. „Děkuji za všechno, cos pro mě udělal.“

Přestal žvýkat a mrsknul nedojedeným chlebem o stůl. Z jejího tónu pochopil, že se chystá k zásadnímu prohlášení, které se mu vůbec nebude líbit. „Ještě na tom nejsi ani zdaleka tak dobře, abys mohla odejít.“

„Už jsem se rozhodla, co dál.“

„Jsem tvůj otec. O tom rozhoduji já.“

Zavrtěla hlavou.

„Co to má znamenat?“

„Hodlám zasvětit svůj život službě Tanit.“

Rozesmál se, ale vzápětí pochopil, že mluví vážně. „To nedovolím.“

„Tak přestanu jít.“

Ramena mu poklesla. Síla železné vůle mu pomáhala vítězit na bojistích i na jednáních, ale proti roztržštěným nadějím nic nezmohla.

Na takové rozhodnutí je ještě brzy, nevzdával se. Vždyť jeho dům je dost velký, má spoustu služebnictva, tak proč by u něho ještě nějakou dobu nemohla odpočívat? Může se procházet v zahradě, poslouchat jeho flétnisty a modlit se za vítězství, až pojedje válčit s těmi prokletými Řeky do Syrakús.

„Měli bychom si to důkladně promyslet.“

„Už týdný nedělám nic jiného. Už jsem se rozhodla.“

„Kněžky jsou ženy, které se vzdaly vši naděje.“

„Stejně jako já.“

„Najdu ti jiného manžela.“

„Nechci jiného manžela. Pokud bohové chtěli, abych měla manžela, proč mi vzali toho, kterého jsem měla? Žádného lepšího už mít nemohu, takže nevidím důvod, proč bych se měla znovu vdávat.“

„Nesmíš se vzdát.“

„Nevzdávám se.“

Praštil dlaněmi do stolu, čímž ji vyděsil. „Dobrá, tak si to ujasníme, ano? Bohové si ošklivě zahráli s mou dcerou, vyrvali jí srdce a vzali jí všechno, pro co žila, a proto, jakmile se dověkla zpátky do světa živých, hodlá jít a denně jim zapalovat kadidlo, omývat jejich sochy a modlit se k nim.“

„S bohy nelze bojovat.“

„Tak se dívej,“ zavrčel a bojovně zvedl bradu.

Dotkla se břicha. Připadalo jí zoufale prázdné. Tolik jí scházelo kopání miminka. Ráda si pokládala dlaň na vystouplé břicho a představovala si, že cítí tlukot srdce nenarozené holčičky.

Jednou dokonce myslela na to, že by vystoupala na střechu a skočila dolů, ale i zemřít vyžaduje sílu, a tu ona neměla. A co kdyby střecha nebyla dost vysoká? Pomalé umírání ji děsilo. To je ta potíž se slabochy, pomyslela si, zbabělci zkrátka musejí snášet víc bolesti než ti stařeční.

Otec se otočil, aby mu neviděla do tváře. Přivolával posily, které neměl. Uvědomovala si, jak moc ji miluje, ale to nestačilo. Chtěla všechno, o co přišla.

Pravda byla, že ztratil stejně tolik jako ona. Představila si, jaký mohl mít život: děti batolící se mu kolem nohou, velkou rodinu, která se sesedne u jeho velkého stolu, na němž se vrší chleba a kouřící maso, smích a hláhol a dětské žvatlání a on ve středu toho všeho.

Namísto toho sedí sám v čele dlouhého stolu s čerstvě napečeným chlebem, na který nikdo nemá chuť, a hádá se se svou vzpurnou dcerou, která se k němu nechce připojit v osamělém boji s osudem u posledního zátarasu.

Toporně vstal a opřel se o stůl klouby prstů. „Proč? Proč to chceš? Vdovy byly, jsou a budou.“

Mara přemýšlela o odpovědi. Proč jí manžel tolik schází? Vybavila si, jak po sestřině smrti vzal její hlavu do dlaní a políbil ji na čelo. Jeho mlčení jí přinášelo víc útěchy než jakákoli slova. Na rozdíl od jejího otce se nikdy nesnažil její bolest nebo smutek přehlušit, jen ho zmírnit a dát mu jinou podobu.

Opírala si čelo o jeho hrud' s rukama svěšenýma podél boků. Sdílet smutek s někým milovaným, z toho pramenila nejmocnější síla světa. Připadal jí jako jedna z mohutných palm podél cesty k přístavu – všechny se ohýbají v poryvech větru, ale nikdy se nezlomí.

Myslela na to, jestli bojoval o život, když se loď potápěla. Představo-

vala si, že bojoval jen do té doby, než moře zaplavilo palubu, a potom se bez jediného cáknutí propadl do hlubiny. A vlny tím nesmírně zklamal.

„Promluvíme si o tom později. Nejsi ve správném rozpoložení.“

„Děkuji za všechno, co jsi pro mne udělal. Je mi moc líto, že jsem ti způsobila tolik bolesti.“

„Uvidíš, že se vzchopíš. Potřebuješ jenom čas. Život s námi občas hodně bolestivě smýkne, aby nás přiměl najít, co potřebujeme, i když to nemusí být nutně to, co bychom si přáli.“

Sklopila hlavu a mlčela. Nemá to smysl. Věděla, co se musí stát. Stane se kněžkou. Nejdřív mu bude chybět a potom bude zuřit. A nakonec se znovu přidá k vojsku. A odejde.

„Proč právě Tanit?“

„Má moje dítě. Když budu každý den v chrámu, budu mu blíž.“

„Tvé dítě je pryč.“

Mara zavrtěla hlavou. „Někdy v noci, když je ticho, slychám, jak jí bije srdce. Pamatuješ si, jak velké měla oči?“

„To ti nikdy nedovolím!“ vykřikl a vyrazil pryč. „Ještě si o tom promluvíme.“

Povzdechla si. Teď, když už se rozhodla, tak se cítila lépe. Bohyně bude vědět, jak s ní naložit. Bojovat je těžké. Jakmile se člověk smíří s tím, že nemůže mít, po čem touží, život se stane snazším.

A v chrámu bude před životem v bezpečí.

KAPITOLA 6

Babylon

NEŽ NADEŠEL PODZIM, byl Alexandr připravený. Potáhnou na severozápad do Týru, potom do Egypta a podél pobřeží do Kartága. Vojákům se to nelíbilo; nespokojenost, o které mluvil Ravi, už nebyla žádné tajemství. Muži hlasitě vykřikovali svůj nesouhlas a výhrady, když je Alexandr míjel na koni.

Zdálo se, že mu nic nedělá starosti, když je oslovil. Neexistovalo město nebo říše, které by nedobyl, neexistovala bitva, již by nevyhrál. Nebude spokojený, dokud nespolkne celé Středomoří.

Gadžendra se obrátil k Ravimu: „Tam, kam potáhneme, nikdy neviděli slony. Zvítězíme a jednoho dne budu já velitelem slonů.“

Raviho to znepokojilo. „Rozhodnutí ponech bohům, Gadžo.“

Na veřejnosti byli Alexandrovi velitelé samý úsměv a nesli se za ním jako pávi, ale proslýchalo se, že v Makedonského stanu dochází v opilosti k hádkám, házejí po sobě jídlo a zablýsknou se i čepele dýk. Všichni věděli, že Alexandr jednou probodl oštěpem svého nejlepšího přítele, který se mu opovážil vzdorovat. Byl nebezpečný i strážlivý, ale když měl vypito, přít se s ním bylo jako dráždit tygra.

A co hůř, tvrdili Makedonci, jejich velký vládce se jim začal odcizovat.

To podstupovali všechny útrapy a bojovali se všemi jelimány a Peršany jen proto, aby tihle nekňubové nakonec převzali velení v jejich

vojsku? Vždyť ti Peršané už jsou i v jeho jízdní gardě. A co teprve všichni ti bradýři, lazebníci, stolníci a cukráři? K čemu jsou? Alexandr teď už dokonce měl i nočního dveřníka. Stačí se podívat na všechny ty napomádované a nakadeřené floutky s navoněnými vousy kolem něj. A zdá se, že se mu to poklonkování a podlézání zamlouvá.

Co by tomu řekli u nás doma, kdyby to viděli?

Aby se zbavil alespoň části problému, Alexandr poslal ty největší nespokojence z řad Makedonců domů s Kraterem. Až dorazí, měl by Krateros převzít regentství od Antipatra, který zatím vládl Makedonii Alexandrovým jménem. A Antipatros se měl připojit k Alexandrovi s čerstvými posilami a podpořit ho při nejnovějším tažení. Nikdo nepochyboval, co to předvolání znamená: jakmile Antipatros dorazí, skončí na kříži, aby na něm na slunci zčernal. Nikdo však nevěděl, čím Alexandra tak popudil. Nejspíš se ukázal být až příliš schopný. Žádný vládce si nemůže dovolit příliš schopného místodržícího, pokud to v říši vře, a to ani takového, který by mohl být jeho otcem.

Do Babylonu už dorazili dva Antipatrovi synové. Ioláos zastával úřad Alexandrova stolníka a Kassandros připlul teprve před několika týdny, aby orodoval za otce. Audience zjevně neskončila tak, jak si představoval, protože opouštěl Alexandrův stan s krvavým obličejem.

Ravi zesmutněl, když se doslechl o Alexandrových plánech. „Se slony nelze přejít poušť. Všichni tam zajdou a většina z nás s nimi. Zešílel.“

„Všichni bohové jsou šílení,“ opáčil Gadžéndra.

„Pasáci už toho mají dost.“

„Čeho mají dost? Vítězství?“

„Mluvil bys jinak, kdybys zažil alespoň jednu bitvu. Někteří z nich jsou s ním už celé roky, od jeho prvního tažení do Persie. K čemu je člověku všechna získaná kořist, když nebude mít čas si ji užít?“

Raviho slova mu nedávala smysl. Neuměl si představit život bez slovního pachu, bez vzrušení a objevování dalšího města. V Babylonu strávil už skoro rok a jemu to připadalo jako věčnost.

„Doslechl jsem se, že se proti němu chystá spiknutí,“ zašeptal Ravi.

Gadžéndra se k němu naklonil blíž. „Proti Alexandrovi? Co se ti doneslo?“

„Jeden z Pasáků se nechal slyšet, že Alexandr nikdy Babylon neopustí.“

To by spíš stáhli Dia z nebes a ukopali ho k smrti, než takový nesmysl. „Je nesmrtelný,“ prohlásl Gadžéndra.

„Jako každý vládce. Dokud neumře.“

Ravi mu pověděl, co se dozvěděl od jiných. V zemi zvané Egypt kdysi vládli panovníci, kterým se říkalo faraoni. Alexandr na jejich místo dosadil svého satrapu a hlavní město té země dal pojmenovat po sobě. Je to temné místo, tvrdil Ravi. Lidé tam jedí mozky mrtvých a jejich vnitřnosti uchovávají ve džbánech. Mrtvoly zavínají do plátna a ukládají je do rakví, které tvarem připomínají ženy.

A Kartágo leží za velkou pouští. Mohou s sebou vzít jen hrstku slonů, protože tam není dost vody. A i když se k tomu městu dostanou, budou muset zdolat trojitou hradbu, vysokou jako deset mužů a téměř stejně silnou. Pasáci říkali, že tam Alexandr najde smrt.

Gadžéndra zavrtěl hlavou. Nějaký voják si pustil pusu na špacír a vítr ty nesmysly roznese do všech stran. „Nedal jsem se k tomuto vojsku, abych pochodoval se slony sem a tam po *maidánu*. Žádný voják nikdy nenaplnil svůj osud v míru.“

Oné noci se ve snu vrátil domů. Venku matka se sestrami mlátily rýži. Slyšel rytmické buch-buch, jak pracovaly. Brebentily a chichotaly se, jak děvčata dělávají, a matka je peskovala, že jsou pomalé.

A potom zaslechl blížící se jezdce a vyběhl ven. Jejich siluety se rýsovaly proti měděnému slunci. Cítil, jak se mu země chvěje pod nohama.

A vtom se probudil. Celé tělo měl smáčené studeným a lepkavým potem. Nemohl dál spát, a tak šel zkontrolovat hlídku u sloní ohrady.

Kolos odpočíval na slámě. Nehodlal vstát, i když ho sebevíc popichoval. Ještě bylo brzo a chlapi spali. Ležel tam a připomínal šedivý, nadouvající se kopec. Chobot sebou v prachu občas zaškubal. Napadlo ho, že koně, které slyšel ve snu, byl ve skutečnosti Kolosův chrčivý dech.

„Takže to abychom zavolali sloního doktora, ne?“ pronesl velitel slonů následujícího rána a celý jen zářil zadostiučiněním.

Ravi a hoši postávali kolem, smutní a bezmocní. Nanosili Kolosovi vodu, přinesli mu i jeho milovaná jablka, ale nic z toho ho nepřimělo vstát nebo projevit o cokoli zájem. Zvíře mělo průjem a hrozně páchlo.

Gadžéndra padl na kolena. Jak jen se to mohlo stát?

„Co ostatní sloni?“ zeptal se Raviho.

„Všichni ostatní jsou v pořádku. Stůně jen Kolos.“

Gadžéndra vycítil, že se na něj upírá jedno malé zapadlé Kolosovo oko. Kolos byl překvapený a připadal si zrazený. Sloni přece takové pocity neznaří. To si jen namlouval.

Té noci Gadžéndra vůbec nespál. Mluvil se svým slonem. Chláholil ho, že všechno bude dobré, že mu jednoho dne postaví sochu, přímo na hlavním náměstí Kartága, a potom další a další, v Alexandrii, v Athénách a v Soluni, že se z něj stane nejslavnější slon na světě.

Měl pocit, že mu Kolos rozumí, třebaže je jen slon. Zvíře ho sledovalo pohledem, kdykoli se hnul, i když samo obrovskou hlavou pohnout nedokázalo. Smrt z něj odcházela v temně hnědých tekoucích výkalech. Mučily ho mouchy. Gadžéndra slona ovíval palmovým listem a odháněl je, jak jen dokázal. Nejspíš si myslely, že je za den dva čeká velkolepá hostina.

Pokoušel se vzpomenout si, co ho strýc učil o slonech a jejich nemocech, ale o ničem takovém nikdy neslyšel.

Ravi vstal brzy a posadil se k němu. Mlčky se dívali, jak obrovské zvíře trpí. Ravi ulomil z nejbližšího stromu větev a opatrně ji zasunul do sloního chobotu, aby se zvířeti neucpal přívod vzduchu. „Kéž by tu byl můj strýc. Ten by mu dokázal pomoci.“

Vyzkoušel „přítele vojáků“, sušenou řebříčkovou nať, která se používala k zastavení krvácení a proti horečce, jenomže jak správně odhadnout dávku pro tlustokožce o rozměrech sýpky? Nasypal vrchovatou hrst do vědra s horkou vodou. Přimět Kolose lék vypít mu trvalo půl dne. A stejně mu to neulevilo.

Vyhledali jednoho z Alexandrových doktorů, který měl povědomí i o chorobách zvířat, upražili listy a květy rostliny *beni kai*, vyrobili z ní lék a pokusili se ho vpravit do Kolose. Jenomže zvíře leželo na boku, příliš slabé, než aby dokázalo vstát a vypít to, i kdyby nakrásně chtělo. Většina mu z tlamy vytekla.

Gadžéndra si představoval, co se děje uvnitř sloního těla, jak plíce, měchy velké jako dospělý muž, namáhavě zvedají mohutnou hrud; jak srdce velké jako vůz tlučé jako otrokářský buben, ale jeho úderů jsou stále slabší.

Znovu se obrátil na Alexandrova doktora a požádal o jiný lék. Ještě je tu tohle, řekl mu. Přivezl jsem si ho z Taxily, jeden z rážových doktorů mi to dal, ale nevím, jak se to dávkuje. Příliš velká dávka znamená smrt.

„Kolik bys toho dal slonovi?“ vyzvídal Gadžéndra.

Dočkal se jen pokrčení ramen, podivného prášku a poučení, aby to smíchal s horkou vodou.

Gadžéndra k tomu přičichl a zašklebil se. „A jak ho mám přimět, aby to vypil? Strašně to smrdí.“

„To se nepije,“ poučil ho doktor se zlomyslným pousmáním. „Musíš to do něj dostat druhým koncem. Tak se vysvlékni a dej se do práce.“

Stál tam s rukama až po lokty umazanýma od sloních výkalů, bledý, vyčerpaný nedostatkem spánku, když tam nakráčel Oxathres. Sklouzl pohledem ke Kolosovi a zamračil se, jako by se v duchu sám sebe ptal: Proč ještě nechcípí?

„Brzy vyrazíme, ať už s ním nebo bez něho. Alexandrův rozkaz. Pokud nebude dost silný, nahradím ho Asam Šikóhem.“

„Nemůžeme ho tady nechat.“

„Vypadá to, že nemáme na vybranou. S ostatními zvířaty je stejně lepší pořízení než s tímhle.“

„Je to nejlepší válečný slon, jakého máme.“

„Už ne, už není nejlepší,“ prohlásil Oxathres a nakrčil nos. „Jak se ti líbilo strkat ruku do sloního zadku, synku?“ ušklíbl se a se smíchem odešel.

„Neposlouchej ho. Nenechám tě umřít,“ ujišťoval Gadžéndra slona.
„Nepřipustím, aby tě tu nechali.“

Občas se ozvalo zoufalé zatroubení. Všichni si ucpávali uši, aby ten smutný zvuk neslyšeli. „Umírá,“ řekl Ravi. „Hnije zevnitř. Smrt je ve střevech. Něco sežral. Co budeme dělat?“

„Dokud dýcháme, budeme se rvát dál. A on taky.“

Představoval si, že noční hlídku s ním té noci drží jeho otec. „Smola ho srovná,“ říkal. „Pokud se dočká rána, bude tvůj chobotnatec žít.“

KAPITOLA 7

GADŽÉNDRA SE PROBRAL ZE SNA a uviděl stín na měsíci. Kolos stál a unaveně kýval chobotem ze strany na stranu.

Vidíš? A to sis myslel, že jsem vyřízený, vid'?

Chtělo se mu se začít nahlas smát, ale namísto toho se rozběhl k řece, protože voda teď byla to nejdůležitější. Kopanci probudil spící chlapce a poslal je pro jablka. Do začátku tažení zbývalo pouhých několik dnů a Kolos musel co nejrychleji nabrat ztracené síly. To, co bylo ještě večer nepředstavitelné, teď bylo už jen obtížné.

Následujícího rána dorazil mladý makedonský velitel: přijel na koni a přivázel s sebou svou samolibost a pot. Alexandr je navštíví osobně. A velice ho zajímá, co uslyší. Přijde snad o svého nejlepšího válečného slona?

Gadžéndra okamžitě poslal kluky, aby Kolose vydrbali, smyli z něj zaschlé výkaly a namalovali ho hennou, aby vypadal co nejzuřivěji. Brzy byl slon opečovaný jako mimino a pomalovaný červenou a okrovou barvou.

Postavil se před něj a vydal další instrukce. Chci, aby vypadal připravený k útoku! přikázal Gadžéndra. Nasad'te mu bodce a natřete špičky na červeno. Upravte mu ocas.

Kolos ho prosil utrápeným pohledem.

„Nedívej se na mě tak. Pokud tě uvidí malátného, nechá tě tady, nebo tě dá porazit na maso. Zatrub na něj. Dupni. Nedej na sobě znát slabost. Slabost nesnáší. Jednou bojoval i s šípem v hrudi.“

Alexandr ve zlaté zbroji nakráčel do ohrady. „Slyšel jsem, že je po něm,“ prohlásil.

„Jak vidíš, pane, zvěsti o jeho konci značně přeháněly.“

Za vládcem stál Oxathres a vypadal velice, velice nešťastně.

„Nechci o něj přijít. Tam, kam táhneme, slony neznají.“

„Jen on sám zabije deset tisíc tvých nepřátel, pane,“ prohlásil Gadžéndra. Zadíval se na Kolose, který se nebezpečně zapotácel jako strom, jenž padá k zemi. Jejich pohledy se střetly. Mohl by přísahat, že na něj zvíře mrklo.

Alexandr se obrátil k veliteli slonů. „Mám dojem, že tvá hodnost neodpovídá tvým schopnostem,“ řekl a odkráčel.

Hotovo. Audience skončila. Všichni vytáhnou na Kartágo.

Gadžéndra se shýbl pro meloun. Kolos otevřel obrovskou růžovou tlamu. Gadžéndra mu do ní hodil meloun a hlasitě se rozesmál. Nejraději by slona objal.

A ten Oxathrův výraz!

KAPITOLA 8

KAŽDÁ BABYLONSKÁ DÍVKA musí jednou za život přinést oběť bohyni. Jedná se o projev úcty a zbožnosti, když obětuje Mylittě své panenství.

Prostranství před jejím chrámem tak vždy zaplní ženy, které posedávají v pochmurných řadách, oddělených šarlatovými provazy. První muž, který jí vhodí do klína kousek stříbra, ji dostane. Povinnost vůči bohyni zakazuje ho odmítnout.

Žádná žena není natolik urozená nebo bohatá, aby se této povinnosti vyhnula. Žádný muž není takový ubožák, aby mohl být odmítnut. Urozené dívky sedí na hedvábných polštářích, potí se rozrušením a jejich otroci postávají kolem nich, aby je ovívali; vedle nich rolnické dívky s upracovanými rukama a sluncem zhnědlými tvářemi, osamělé a lhostejné sedí na rozpáleném mramoru.

Muži procházejí mezi řadami, jako by si vybírali nejlepší zvíře na koňském trhu. Urozené jsou k mání stejně jako rolnické dcery. Všechny jsou k mání.

Ty méně žádoucí tam mohou sedět celé dny. Nezbyvá jim než čekat. A některá kráska se na chrámovém dvoře nezdrží ani na tak dlouho, aby zahřála studený kámen.

★

Gadžéndra stále měl Alexandrovo stříbro a hodlal je dobře zúročit. Za několik dnů vytáhnou na Kartágo. Kdo ví, jestli jeho poprvé také nebude naposled?

Do chrámu dorazil krátce po svítání s nadějí, že se vyhne tlačenicí. Chtěl, aby to proběhlo důstojně, a ne aby se musel strkat s přiopilými námořníky a hádat se s nimi, kdo kterou viděl první. Procházel mezi řadami a snažil se vyhýbat nataženým rukám. Lichotilo mu, že je tak žádoucí. Tušil, že mládí a pohledná tvář jsou ten hlavní důvod, proč mu dívky dávají přednost před nějakým kopáčem s vykotlanými zuby.

Zarazil se a zadržel dech. Byla to ona, dívka, kterou zahlédl jet za Néarchem v Alexandrově procesí. Případala mu stejně úchvatná jako tehdy v oblaku prachu nad hlavami přihlížejících. Zdála se neskutečná v dlouhém splývavém bílém rouchu, přepásaném širokým šarlatovým pásem se zlatým řetízkiem visícím z přezky. Zapletené modročerné vlasy jí spadaly na záda.

Právě přijela. Doprovázeli ji dva otroci, jeden vybíral to nejlepší místo pro spočinutí její urozené zadnice a druhý vějířem odháněl dotěrný hmyz. Ostatní dívky na ni vrhaly žlučovitě pohledy, záviděly jí krásu i bohatství. Rozruch kolem ní neutichne, dokud se neusadí. Jako by tam snad měla sedět dlouho.

Zaplavila ho panika. Musí se k ní dostat dřív, než si jí všimnou jiní. Stála k němu zády a čekala, až otrok skončí se zametáním prachu, aby se usadila na polštáře.

Vylovil z koženého váčku Alexandrovy stříbrné. Pospíšil k ní a podal jí je. „Nechť je ti Mylitta nakloněna.“

Podívala se na něj. Její oči měly zvláštní fialový nádech a přezíravý pohled ho znejistěl, takže na ni zůstal zírat jako křupan. Nastavila dlaň a mince předala otrokovi. Později je věnuje bohyni, ale až poté, co splní svou povinnost vůči chrámu.

Sotva znatelně se zajíkla a vztáhla k němu ruku.

Vedl si ji chrámovým prostranstvím, provázený závistivými pohledy těch méně šťastných. „Vždyť si ani nesesdla!“ zasyčela jedna z dívek, kterou mýjeli. Šla s ním se sklopenýma očima, ale z držení jejího těla